

د پښتو حروف تہجی د زدہ کرې د پارہ

منظومہ

د پښتو قاعدہ

لیکوال

مولانا احمد علی مردانی

ناشر

اسلامی ادبی ٹولنه

0312-9818511

Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلٰی النَّبِیِّ الْاَمِّیِّ
دَ ، ا ، ، بیان

الف نیغ ه ردم ولاړ دے
ورتته گوره سَم ولاړ دے
ننه وی ملاست دغه الف
ننه وی ناست دغه الف
په صورت نیغه چوکه ده
یوه کرېنه په صفحه ده
نیغه کرېنه تیل ولاړه
حق چې ستاوی هغه غواړه
سَم ولاړ پین او قلم دے
ورسره په شکل سَم دے
دا صورت تیل د الف وی
حقیقت تیل د الف وی
کته امرود دے کته اناردے
شورودې سره هر ببار دے

..... مثالونہ

لــــه الف نــــه جـــــور اــــنــــار دے
 طــــاقتــــو ر دے مــــزید اــــردے
 رنــــگ اــــی ســـــور لــــکــــه دــــوینــــی
 مینــــنــــخ اــــی گــــوره دانــــی داردے
 جـــــور الف نــــه تــــکــــی اــــم دے
 خــــوین دے هــــر بــــنــــی ادم دے
 رنــــگ اــــی زــــیر، هــــیو کــــی غــــت دے
 پــــه طــــبــــعــــت ســــره گــــرم دے
 ســــر کــــنــــی دانــــگور، اچــــار
 شــــو ورو کــــنــــی دے دانــــکــــار
 دالــــلــــه ســــره پــــه ســــر کــــنــــی
 الف تــــل اوســــی هــــر در کــــنــــی
 ایتــــدا کــــنــــی داســــلام
 ســــر کــــنــــی الف دانــــعــــام
 پــــه اــــم رود کــــنــــی دے اول
 اول تــــکــــی داصــــل
 ســــر کــــنــــی داکــــی الف

ســـــر کښـــــې د ا بـــــې الف
 د ا کـــــوړ تـــــکـــــې پـــــه ســـــر کښـــــې
 الف بښـــــکـــــاری لـــــراو بـــــر کښـــــې
 د اوښ تـــــکـــــې ا بـــــې ا بـــــې
 ورســـــره الف دُنـــــې ا کښـــــې

د ” ب “ بیان

پـــــه صـــــورت کښـــــې ” ب “ کښـــــې ده
 ذرـــــعـــــه بښـــــه د ســـــور لـــــې ده
 یـــــو نـــــقـــــطـــــه د دې نـــــه لاندې
 ” ب “ نـــــقـــــطـــــه نـــــه لـــــری باندې
 ورتـــــه گـــــوره ” ب “ ده مـــــلاستـــــه
 یـــــا د مـــــه د هـــــر نـــــا راســـــتـــــه
 مثالونه

ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــازار ده
 ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــیمـــــار ده
 بـــــس ، بـــــاچـــــا ، بـــــسکـــــټ ، بـــــرگـــــر

ب ل ل ر ي ه ر ي و پ و پ ه س ر ر
 س ر ك ن ب ي ب د ب ل ل ك ، ب ن ن گ ل ي د ه
 س ر ر ك ن ب ي ب د ب س ت ر ي د ه
 ب ب ا ج ه ك ن ب ي د ه ب ج ل ي ك ن ب ي
 ب پ ه س ر ك ن ب ي د ه ب ي ن ن ل ي ك ن ب ي
 ب پ ه س ر ك ن ب ي د ب ن ن گ ل ل د ه
 ب پ ه س ر ك ن ب ي د ب ل ل د ه
 ب ي ن ن ك د ا ب د ه ب ر ي ن ا ن ي ك ن ب ي
 س ر ك ن ب ي ب د ه ب ا د ش ا ه ي ك ن ب ي
 د ب س ت ي پ ه س ر ك ن ب ي ب د ه
 ب ر ي ن ا ن ي ك ن ب ي د م ز ي د ه
 ب ي ن ه ب ر ش د ج ه ا ن ج و ر د ه
 د و ي خ ت و ل ه ح ي و ا ن ج و ر د ه
 پ ل ا س ت ك ن ه ه م ه ر خ و ا ت ه
 د ا پ ه ه ر ي و م ك ا ن ج و ر د ه
 ب ي ن ه ب ط ح ي د ج ه ا ن د ي
 د ا خ و ش ح ا ل ه پ ه م ي د ا ن د ي
 د ا پ ه ز م ك ه پ ه ا و ي و ك ن ب ي

دا اوسسی زمونہ پر کوٹھو کنبی

.....

د ” پ “ بیان

پ د لانہ دی تہ ککی دری وی

نور بہ شگل ئی د بی وی

..... مثالونہ

پیاز، پیسنسل د پالک سر کنبی

پ راٹھی پیہ لراو بر کنبی

ابتدا کنبی پ پارتھی کنبی

ابتدا کنبی پ پیہ الھی کنبی

پ پالنگ پ سرہ دے پان

پ سرہ دے پ پالنگ پان

پ پالنگ، پ پاپر، پ پالنگش د پ نہ

خان خبر ساتہ لہ دی نہ

پ پ سرہ جوہ پیہ الھی دہ

گرمہ، یخہ پیہ کنبی چہ دہ

کلہ کلہ ورتہ گورم

دَ کَ کَ دَ کَ کَ چَ چَ لَ لَ پَ پَ دَ دَ
 جَ وَ رَ پَ کَ کَ دَ تَ کَ کَ پَ پَ نَ نَ
 دَ اَ هَ وَ اَ رَ اَ خَ کَ کَ لَ لَ دَ دَ نَ نَ
 پَ پَ بَ جَ لَ کَ کَ بَ اَ نَ دَ دَ دَ کَ کَ رَ دَ مَ
 خَ اَ لَ کَ کَ نَ نَ دَ مَ لَ لَ فَ اَ اَ نَ Dَ دَ Nَ Nَ

دَ ” تَ “ بَ یَ اَ نَ

تَ جَ وَ وَ رَ پَ رَ یَ ہَ مَ دَ بَ پَ نَ نَ
 اَ وَ لَ تَ کَ کَ کَ لَ لَ کَ کَ رَ ہَ دَ دَ Nَ Nَ
 پَ پَ اَ Sَ پَ ہَ تَ کَ کَ نَ پَ تَ کَ کَ کَ دَ وَ ہَ وَ یَ
 ہَ رَ یَ وَ تَ پَ ہَ دَ دَ خَ اَ اَ Sَ Tَ ہَ ہَ وَ یَ
 وَ Rَ Sَ ہَ رَ ہَ Tَ Bَ Jَ وَ Rَ Pَ Rَ یَ
 مَ lَ aَ Sَ Tَ ہَ دَ aَ lَ iَ kَ kَ لَ لَ کَ kَ Rَ یَ
 مَ شَ aَ lَ oَ nَ ہَ
 تَ Tَ hَ fَ ہَ کَ kَ Nَ pَ ہَ Dَ ہَ Sَ Rَ kَ kَ Nَ pَ
 تَ Tَ o_ bَ ہَ kَ kَ Nَ pَ ہَ Dَ ہَ Sَ Rَ kَ kَ Nَ pَ
 پَ ہَ Tَ a_ rَ i_ kَ kَ Nَ pَ ہَ Tَ a_ o_ lَ ہَ

مـــــــد ا م دا حـــــــص ه د تـــــــل ده
 د تـــــــر کـــــــي پـــــــي ه ا ب تـــــــدا کـــــــي
 ت بـــــــه و و بـــــــن ي پـــــــي ه د نـــــــي ا کـــــــي
 ت س بـــــــي ح ســـــــر ه پـــــــي ه ا غـــــــا ز کـــــــي
 ل ي ک لـــــــر ي پـــــــي ه خ ي ل ا نـــــــد ا ز کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت پـــــــي ه تـــــــر ا نـــــــه کـــــــي
 ت ي ل ، ســـــــر ه تـــــــک ي تـــــــا ل ه کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت ده تـــــــل ا و ت کـــــــي
 ده ا خـــــــر کـــــــي ا خـــــــر ت کـــــــي
 ت ي نـــــــه ت بـــــــر د ج ه ا ن د م
 ض ر و ر ت د ه ر ا ن ســـــــا ن د م
 دا ا خـــــــن گ ل کـــــــي پ کـــــــا ر ي پـــــــر ي
 ق ي م ت ي د غـــــــه ســـــــا م ا ن د م
 ت ي نـــــــه ت لـــــــه ت و ل د پـــــــا ر ه
 د ه ر چـــــــا د ه مـــــــد د گـــــــا ر ه
 پـــــــه د کـــــــا ن کـــــــي د ا ن ســـــــا ن و ي
 نـــــــه د ه نـــــــه د ا ب ي کـــــــا ر ه

.....

د ” ت “ بیان

تہ لہ ت نہ شہ شہے جو رولہے
 کتہ تہ لہ شہے شان کپ رولہے
 چہ کنہ تہ تہ پہہ مہلا شہی
 تہ بہہ جو رہہ د دنیہہ اشہی
 پہہ صورت کنہی سہہ تہی دہ
 دالیک کتہ تہ چہ تہی دہ
 پہہ کنہی ، والہی بدلہہ
 راروانہہ لہہ ازلہہ
 مثالونہ
 تہینک او تپ ہم پہہ تہریکتہر کنہی
 تہ اول دہ پہہ تہینک کنہی
 تہ پہہ سہر کنہی ہم د تہال دہ
 تہات ، تہکتہ کنہی دا ہر حال دہ
 تہستہ پہہ تہی وی ، پہہ تہو کتہر کنہی
 تہ دہ سہر کنہی پہہ تہرالہی کنہی
 تہ پہہ سہر کنہی د تہافہی دہ
 پہہ تہریفک کنہی پہہ خپل ثنائی دہ

تہی سہرہ تہو پوی د سہرہ
 پہ سہر کپے ہر بشاردہ
 دگرمہی نہہ حفاظت دے
 حفاظت لہہ یخ اثر دہ
 تہی سہرہ سور تہماتہردے
 دستیاب پہ لہراو بپردے
 دا خوراک زہونہ د تہو لہو
 پہ دوکہ ان کپہی پروت بہردے

.....

د ، ث ، بیان

ث دپہ اسہ تہکی دری وی
 خنگ چہی تہکی دری د پی وی
 فرق دا دے دغہ پہ اس وی
 لاندی پ کپہی پہ اس وی

..... مثالونہ

د ثانی پہ سہر کپہی ث دہ
 خالی کی کلہ د فائدی دہ؟

سر کنبی ٹی دہ مدام ٹننا کنبی
دہ سالٹ سر ابتداء کنبی
ٹویو بیو دہ ٹمی ننبی دہ
اول دلتی دہ ٹپی رتبی دہ
د وارٹ تہ کی اخی کنبی
د حارٹ تہ کی اخی کنبی
پیو دہ ٹا قیب کنبی ٹ اول دہ
دہ ٹواب پیو دہ سر کنبی تل دہ
ٹق قافت لہ ٹ شور دے
دای بیو ان دے یاد دے
ٹ ثبوت سرہ پیو دہ سر کنبی
ہمیشہ بیکاری ہر دے کنبی
ٹی نہ تہ کی جو پٹم دے
ط قاتو دے ، ط قاتو دے
منی دے دے دی نہ
دا صحت لہ دہ بش دے

.....

.....

د پښخو تیکو خاندان

د پښخو تیکو ودا کور دے
 یو ئی شکل پیسه هر لور دے
 پیسه صورت کښی تپول یوشان دی
 پیسه نقطه و بیل پیسه جهان دی
 دغه پیسه او پیسی او تپی ده
 تپی سره پیسه خوا کښی ئی ده

.....

د "ج" بیان

جیم تپه گوره پیاس سپور می ده
 پیاس لک پی ئی ده نری ده
 پیاس صورت ئی سم دل لور دے
 دغه جیم دکلی کی کور دے
 مینخ کښی تکی یو نقطه وی
 د هر جیم دغه حصه وی
 تپش یو خال ئی پیسه بدن وی
 ورسره بنسکلی ئی تن وی

..... مثالونہ

جنوري هم پيه جادوپيه جادو کني
 جيم شامل دے پيه جيارو کني
 جور ليه جيم نه تهکي جيج دے
 پيه آخر کني جيم د جيج دے
 سر کني جيم د جسام او جمال دے
 جيم پيه سر کني د جلال دے
 جگ د جون، جواب پيه سر کني
 د تهکي جناب پيه سر کني
 جيم پيه سر کني د جهاد دے
 دا آغ از دے دا بُنياد دے
 د جوس جيم نه ابتدا وی
 سر کني د جولائي دا وی
 د جفا پيه سر کني جيم دے
 د جزاء پيه سر کني جيم دے
 د جوسر، جامن پيه سر کني
 جيم مدام وی پيه هر در کني
 سر کني جيم دے د جننت

جیــــــــم دے ســــــــر کښــــــــی دَ جــــــــذت
ســــــــر کښــــــــی جیــــــــم دے دَ جــــــــاپان
جیــــــــم دے ســــــــر کښــــــــی دَ جــــــــانان
ســــــــر کښــــــــی جیــــــــم دے پــــــــه جــــــــذبه کښــــــــی
پــــــــه جــــــــنون کښــــــــی ، جــــــــزیره کښــــــــی
جیــــــــم ســــــــره تــــــــکــــــــی جــــــــهــــــــاز دے
الــــــــوتــــــــونــــــــکــــــــی لــــــــکــــــــه بــــــــاز دے
ذــــــــرــــــــعــــــــه دَ تــــــــلــــــــو راتــــــــلــــــــو دہ
دِــــــــپــــــــر اُچــــــــت ددّه آواز دے
دَ جــــــــهــــــــنــــــــدِ دے جیــــــــم پــــــــه ســــــــر کښــــــــی
بــــــــرــــــــه بــــــــرــــــــه وِ هــــــــر دَر کښــــــــی
زــــــــمــــــــونــــــــپر دوه رنــــــــگــــــــه جــــــــهــــــــنــــــــدِ دہ
دا بــــــــه خــــــــنــــــــگ وِ ســــــــتــــــــان ظــــــــر کښــــــــی
.....

دَ ” غ “ بیان

پــــــــه پښتــــــــو کښــــــــی تــــــــکــــــــی جیــــــــم دے
پــــــــه صــــــــورت ســــــــره تــــــــپــــــــول جیــــــــم دے

وجود خټه لری په مینځ کښې
 نقطه نه لری په مینځ کښې
 همزه بیره ئې په تن وی
 دغه څیم د هر وطن وی
 د جیم، څیم یو خاندان دے
 د هر یو جُدا مکه کسان دے
 د هر یو جُدا آواز دے
 مینځ، اڅر دے که آواز دے
 څیم د زې آواز یو وشان دے
 خوبیل بیل ئې خاندان دے
 مثالونه

څائې کښې څیم دے په اول کښې
 دامدام وی دې محل کښې
 څیم په سر کښې د څنگل دے
 څنن اورور لسه کور خپل دے
 ونې ډیرې دی بې شمیره
 علامت ئې دغه تل دے
 څیم د څوان په ابتدا کښې

دالوستی شیی پسه دُنیا کښی
دَ خزان پسه شان تیریری
خوانی نه بښکاری بابا کښی

.....

دَ ” چ “ بیان

مینځ کښی درې تہکی دَ چ وی
خیم کښی برہ تہکی درې وی
نور صورت ئی تہول دَ جیم دے
نہ دا چ دہ، نہ دا خیم دے
تل ئی مینځ کښی درې نقطی وی
جیم نہ بیل مدام پسه دے وی

..... مثالونه

دَ چمپار پسه سر کښی چ دہ
دَ چنار پسه سر کښی چ دہ
سر کښی چ مدام دَ چال وی
ستا کټ دے تہکی تہ خیال وی
چ سرہ آغل از دَ چیم دے

ورسره تپکي حسيپن دے
د چچالاک پپه ایتدا کښي
چ د چچالاک پپه ایتدا کښي
د چچاکليپت د چچار شورو کښي
چ راڅی پپه دي موقعو کښي
خچ کښي چ پپه اختتام ده
کچ او پچ کښي پپه تمام ده
د چچرگ سر کښي چچي مدام وي
خوښ مدام د خصاص او عمام وي
دا سحر وائسي بانگونه
نوره شپه دده آرام وي
چچي چتري سره پپه سر کښي
ننه ښکار پري دا پپه نمر کښي
هرکله چچي بازاران راشي
راښکاره شي لراو ببر کښي

.....

.....

د ”خ“ بیان

خیم کبھی بسرہ تہ کی دری وی
 خنگ چھی مینخ کبھی دری دچ وی
 نور صورت ئھی تہول دجیم دے
 پیہ نامھی سرہ دا خیم دے
 مثالونہ

خیم خپلھی سرہ پیہ سر کبھی
 دادے تل وی ستان نظر کبھی
 حفاظت پیہ دی د خپو وی
 پکار پری ہر سفر کبھی
 خیم خادر سرہ پیہ سر دے
 پت پیہ دی سرہ بشردے
 دہر چھا پیر پکار پری
 زنانہ دہ او کتہ نہردے

.....

دَ ” ح “ بیان

سَم د جیم پیہ ششان دا حی ده
دا صفا ده بی نقط بی ده
..... مثالونه
حوض ، حمام جوړ دے لسه ح نه
شان خبر ساته لسه دي نه
سر کښی ح تل د حاجی ده
ابتدا د ح ل وائی ده
ح سره جوړ حکومت دے
ح سره حق ، حقیقت دے
ح سره حسن ، حسین دے
ح اول ده پیہ حلقه کښی
په حکم ، تکی حصه کښی
د حسن ده ابتدا کښی
د حسین ده پیہ وینا کښی
حی شورو کښی د ح ل وای
خوشبه د زمنا او ستاوی

حلـوائـی سـره دگـان کښـی
مـدام دلتـه پـه دنیـا وی
.....

د “خ” بیان

دا چـې ح پـسـې دا خ ده
بیلـه کـله لـه نـقـطـې ده؟
یو نـقـطـه ئـې پـاس پـه تـن شـته
دخ دا صـورت بـدن شـته
نـوره تـولـه سـم خ ده
تـالـیـد لـې چـې خـنـگ ح ده
مـشـران هـم داسـې وائـی
کـشـران هـم داسـې وائـی
یو نـقـطـه د خ پـه سـروى
کـه سـتـا سـر تـه ئـې نـظـروى
..... مثالونه

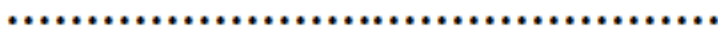
سـر کښـې خ د خـلافت وی
خ سـر کښـې د خـیریت وی

د خادام، خالسي پسه سر کښي
 هميشه وي خ خبر کښي
 خ سره جوړ خانان دے
 خوب، خاليد سر کښي د خان دے
 سر کښي خ مدام د خال ده
 پسه آغ از کښي خ د خيال ده
 خټکي پسه سر کښي خي ده
 داميوه بنده دفائدي ده
 بدن ونه غټوي دا
 ميوه ياده تل پسه دي ده
 خرمانه سره خي سر کښي
 دا به تل وي ستا نظر کښي
 مزيداره بنده ميوه ده
 پته مسه اوږه خادار کښي

.....

په "ح"، او "خ"، کښي ظاهري فرق
 يو نکتې سره دوي بييل دي
 يور يوشان پسه هر محل دي

پاس په خ بهره نقطه وی
د ح پاکه پاس حصه وی

د شپړو تګو خاندان

شپړ دا تګی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی په یو رنگ دی
جیم ته گوره پاس سپور می ده
خو په تن ئې پاس لکې ده
چې صورت ئې سَم د لوروی
دا به جیم د کلسی کوروی
مینځ کښې تګې د هر جیم وی
همزه بهره به په څیم وی
نور په شکل دوی شان دی
دوی د یو کور خاندان دی
مینځ کښې درې تګی د چې وی
څیم کښې بهره تګی درې وی
ح اوخ دواړه یو شان وی
بس جدا په یو نشان وی

ح خاالی لسه هر نقطې نه
 خان خبر ساته لسه دې نه
 خ نقطه لسه لری په سر
 ورتسه او کړه لپړنظر
 یو نقطې سره دوی بیل دی
 نور یوشان په هر محل دی
 پاس په خ به نقطه وی
 دح پاکه پاس حصه وی
 شپړ دا تکی څنگ په څنگ دی
 هم جدا دی، هم یو رنگ دی
 په نقطه وله یو بل بیل دی
 محل ونه ئې بدل دی
 په شکلو نو ټول یو شان دی
 په نقطه یو بل په جهان دی
 آوازونه ئې بدل دی
 څکسه دا حرفونه بیل دی

.....

.....

د ” د “ بيان

تـيـسـتـ وـي تـيـسـت هـغـه هـر حـال
 مـلـا کـلـه لـرـه لـرـي دا دال
 نـه نـقـطـه ئـي پـه صـورـت شـتـه
 تـل ئـي دـغـه شـنـا خـت شـتـه
 مثالونه
 دال پـه سـر کـنـي دـادا دـه
 خـنـگ چـي سـر کـنـي دـانا دـه
 دال هـر خـوا تـه پـه دـعا کـنـي
 دال دوات سـره دـنـيـا کـنـي
 مـدـام سـر کـنـي دـرزي وـي
 جـوړه دال نـه دوا تـي وـي
 دال پـه دـين کـنـي پـه دـر يـار کـنـي
 داغ کـنـي دال ، مـدـام دـيـار کـنـي
 دـيگ لـه دال نـه جـوړ هـر خـوا تـه
 مـلـا دـا دـلـيـل دـه مـا تـه
 دال پـه دـوسـت کـنـي تـل پـه سـر وـي
 دـرد کـنـي دال پـه لـر او بـر وـي

دال دُک_____ان کُنبي_____ي م_____لا وبي_____پري
 دال دري_____ان کُنبي_____ي م_____لا وبي_____پري
 دروازہ کُنبي_____ي دال اول دے
 ضرورت دَ ک_____ور م_____حل دے
 الم_____ارو کُنبي_____ي پ_____ہ ک_____ر ک_____و کُنبي_____ي
 ب_____س ص_____ورت ن_____بي ل_____ر ب_____دل دے
 دال پ_____ہ س_____ر کُنبي_____ي دَ دوات دے
 ب_____ند ب_____وت ل_____ دَ ب_____ش_____ہ ص_____ف_____ات دے
 ح_____ف_____اظ_____ت دَ س_____ي_____ا_____ہ_____ي ک_____پري
 داس_____ي د_____لت_____ہ د_____د_____ہ ذَات دے

.....

دَ ” ڀ “ بيان

دال پ_____س_____ے م_____حل دَ دال دے
 پ_____ہ ص_____ورت س_____رہ س_____م دال دے
 ب_____س ک_____ن_____د_____ہ ل_____ري پ_____ہ ت_____ن دا
 ب_____ي ن_____ق_____ط_____و د_____لت_____ہ ب_____دن دا
 دا ح_____ال_____ت دَ ہ_____ر ي_____و دال وي
 پ_____ت_____ ل_____ہ چ_____ان_____ہ د_____د_____ہ ح_____ال وي

..... مثالونه

ډانگ کښي ډال پښه ابتدا کښي
 ډول کښي ډال دے ويندنا کښي
 ډاک کښي ډال مدام پښه سر روی
 ډرم کښي ډال پښه لراو بروی
 ډال ډیره کښي پښه ډولسي کښي
 ډال دي سر تښه پښه ډگرې کښي
 سر کښي ډال بښه دَ ډال روی
 سر کښي ډال دَ هر ډاکه روی
 ډال پښه سر کښي دَ ډولکسي وی
 سر کښي ډال دَ ډگرې ډوگسي وی
 ډال پښه سر کښي دَ ډبسي دے
 خيز پښه دي بيچ قيمتي دے
 رنگ پښه رنگ دا پښه جهان دی
 دا اعلا هـ م ، داردی دے
 ډول سره دے ډال پښه سر کښي
 غم کښي نښه وی لراو بروی
 پښه بښه ډادو کښي وی مدام دا

رابنکارہ شہی پے نظر کنبہی

.....

د، ذ، بیان

دال پسے م ح ل د ذال دے

یو نقطہ لری نور دال دے

یو نقطہ لری د پاسہ

ذال جو پری ستا د لاسہ

ملائہ تہہ ہر ساعت وی

دا د ذال ت ل ح ق ق ت وی

خال، نقطہ ئی پاس پہ تن دہ

نخہ یو ئی پہ بدن دہ

..... مثالونہ

ذخیرہ کنبہی ذال پہ سردے

کارا اعلا بنہ د ہن سردے

دا چہی نن خہ ذخیرہ شہی

دا صبر الہرہ تو بنہ شہی

ذال پہ ذکر کنبہی اول دے

د س ک و ن د غ ه ع م ل د ه
خ ن گ چ ي ذ ا ت ا و ذ ر ي ع ه د ه
ذ ا ل س ر ه ذ ه ي ن ذ ا ئ ق ه د ه

.....

د ” ر “ بيان

د غ ه ن س ا س ت ه ک ر پ ه ر ي د ه
خ ا ل ي د ا ل ه ه ر ن ق ط ي د ه
س م د ل و ر پ ش ا ن ک ر پ ه د ه
ي س پ و ر م ي ن ر ي و ر ه د ه
چ ر ه ا ئ ي س م ه د ل ا ر د ه
چ ر ه ا ئ ي د ک ل ي ن س ا ر د ه

..... مثالونه

س ر ک ن ي ي ر د ر ي ل ، ر س ي د ه
م ي ن ن غ ک ن ي ي ر ي د ا ل م ا ر ي د ه
ر د ه ر ا ز ک ن ي ي پ ه ر ف ت ا ر ک ن ي ي
ر ا خ ر ک ن ي ي پ ه ب ا ز ا ر ک ن ي ي
ر ر و م س ا ل ک ن ي ي پ ه ر ي ن م ک ن ي ي

سر کښي رې ده پښه رحم کښي
 رنگ کښي رې مښام اول کښي
 په خپل ځاني مخصوص محل کښي
 رې اول ده پښه رکښه کښي
 وی مښام دغې حصې کښي
 پښه سورلي زمونږ د ټولو
 د وړو، لویو، هم څولو
 رې راڅي د ریل شورو کښي
 چرته کینه ئې ډبو کښي
 سَم د غوا پښه شان آواز ئې
 سَم د مار پښه شان انداز ئې

د ” پ “ بیان

چي کښه وږه پښه رې شې
 جوړه هلې سَم پې شې
 دا پښه بنې طرف مښام وی
 هلې رې بښه د کلام وی
 نور صورت ئې ټولو د رې دے

دا بیـــــــــــــــــان چـــــــــــــــــي تـــــــــــــــــي ـــــــــــــــــول دَړي دے

..... مثالونه
.....

ړي دَړونـــــــــــــــــد ســـــــــــــــــره روانـــــــــــــــــه

مـــــــــــــــــلگـــــــــــــــــرتيـــــــــــــــــائي لـــــــــــــــــه پـــــــــــــــــخوانـــــــــــــــــه

نـــــــــــــــــه څـــــــــــــــــه بڼـــــــــــــــــکاري ورتـــــــــــــــــه دلتـــــــــــــــــه

نـــــــــــــــــه څـــــــــــــــــه بڼـــــــــــــــــکاري ورتـــــــــــــــــه هلتـــــــــــــــــه

ړپـــــــــــــــــه جوړ کـــــــــــــــــنې پـــــــــــــــــه اڅر کـــــــــــــــــنې

تـــــــــــــــــکي زوړ کـــــــــــــــــنې پـــــــــــــــــه اڅر کـــــــــــــــــنې

.....

د ” ز “، بيان

چـــــــــــــــــي نـــــــــــــــــقـــــــــــــــــطـــــــــــــــــه رې تـــــــــــــــــه پـــــــــــــــــه ســـــــــــــــــر شـــــــــــــــــي

زې پـــــــــــــــــه شـــــــــــــــــکل بـــــــــــــــــرابر شـــــــــــــــــي

چـــــــــــــــــي نـــــــــــــــــقـــــــــــــــــطـــــــــــــــــه کـــــــــــــــــله پـــــــــــــــــه رې شـــــــــــــــــي

هـــــــــــــــــلـــــــــــــــــه شـــــــــــــــــکل جوړ دَ زې شـــــــــــــــــي

د ا نـــــــــــــــــقـــــــــــــــــطـــــــــــــــــه د ر ا دَ پـــــــــــــــــاســـــــــــــــــه

شـــــــــــــــــابـــــــــــــــــه زې نـــــــــــــــــيـــــــــــــــــســـــــــــــــــه د ل ا ســـــــــــــــــه

چـــــــــــــــــر هـــــــــــــــــائي د ل و ب و س مـــــــــــــــــه

ر، پ، ز دہ م-----حت-----رم-----ہ

..... مثالونہ

زې زنی غیبر سر سرہ تپ لے

مما مدام داسی لیدلے

داد اوسپننہ کی کپے وی

داتہ نہ نہ پیژنی وکے؟

زې پیہ سر کنہی دزمیری دہ

ورس سرہ گرانہ دوستی دہ

خنن اور خو خنن اور وی

دانسان میننہ خوبسی دہ

.....

د ” ژ “ بیان

چی نقطی شی دری دپاسہ

زې شی جوہ سَم دلاسہ

نور صورت ئی تپول دری وی

دا چی دلتہ جوہ ژ وی

..... مثالونه

ژې د هـ ر ژيـ مـ لـ گـ رـ مـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ کـ پـ رـ خـ بـ رـ مـ
د ا ن سـ د ا ن و ی د ح یـ و ا ن و ی
د ا گـ و ا ه د مـ ې شـ ا ر ا و کـ لـ مـ

د ” پ “ بیان

چـ مـ شـ کـ ل سـ مـ هـ رـ مـ د هـ
پـ هـ نـ مـ مـ مـ مـ مـ مـ د ا پـ مـ د هـ
ل ا ن د ی ب ا ن د ی ئ ی ن ق ط ط ی د ی
ن خ ب ن ا ن ی د غ ه د پ م د ی

..... مثالونه

پـ مـ لـ گـ رـ مـ د پـ لـ مـ مـ د هـ
د بـ ا ر ا ن سـ ر ه یـ و و خـ ا ئـ مـ مـ د هـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ و ی بـ ا ر ا ن کـ نـ مـ مـ
مـ د ا م نـ مـ و ی پـ هـ جـ هـ ا ن کـ نـ مـ مـ

بـرـه وروستـو لـه مـا بـنـمـ وـي
 دـرـنـه اـدا وـسـيـلـه دـه
 دـرـنـه اـبـنـه ذـرـيـه دـه
 پـه سـپـوړـمـي کـنـي سـيـن تـمـام وـي
 پـه نـظـر د خـص او عـام وـي
 دا کـمـي پـري يـا غـتـي پـري
 بـرـه تـا تـه چـي بـکـار پـري

د ” ش ” بيان

شـيـن لـه سـيـن لـه لـر جـدا دـمـه
 بـيـل پـه دري نـقـطـو صـفـا دـمـه
 دري غـا بـنـو نـه هـم د شـيـن وـي
 خـنـگ چـي دري غـا بـنـه د سـيـن وـي
 دري نـقـطـي ئـي پـه غـا بـنـو نـو
 يـا د کـرـه د ا لـه کـتـا بـنـو نـو
 مثالونه
 شـا د و نـا سـتـه شـيـن سـرـه دـه

شکـور سـرہ ، گـبـن سـرہ دہ
 شـبـن شـور و کـبـنـي دَ شـاد و وـي
 بـنـہ بـنـکـارہ دا پـہ کـتـو و وـي
 شـکـور کـبـنـي شـبـن مـدـام شـور و کـبـنـي
 بـنـہ اـسـان دے پـہ لـو سـتـو کـبـنـي
 شـکـور جـور شـو مے دے روتـو لـہ
 دا جـور شـو مے دے ژونـد و لـہ

دَ ” بن “ بیان

دا پـہ شـبـن پـسے چـي بـنـن دے
 پـہ صـورت سـرہ سـم سـبـن دے
 لـانـدـي بـانـدـي دوه نـقـطـي دـي
 دَ مـيـنـغ غـابـن سـرہ نـزـدـي دـي
 مثالونہ

بـنـن دَ بـنـکـر مـدـام پـہ سـر و وـي
 دا پـہ سـر دَ خـنـنـا و وـي
 غـوا ، غـوا ئـي تـہ نـظـر اُکـر ۴

ښکـر د مـيـخـي بـر اـبـر وـی
 ښـخـه کـور کـښـي نـا سـتـه ښـه وـی
 پـه دـي نـا سـتـه دـا دـر نـه وـی
 هـر طـرف تـه دـي دـا نـه څـي
 هـسـي نـه چـي بـيـا خـفـه وـی

د ”س، ش، ښ“، خاندان

سـيـن او شـيـن دـه او کـه ښـيـن دـه
 هـر يـو تـه کـي ډـيـر حـسـيـن دـه
 چـي د سـيـن تـه کـي درې مـل شـي
 سـيـن پـه شـيـن سـر هـ بـد ل شـي
 لـانـدـي بـانـدـي کـه نـه نـقـطـي وـی
 ښـيـن بـه جـوړ پـه قـا عـدـي وـی
 درې غـا ښـو نـه ښـي پـه تـن وـی
 کـه د سـيـن ، شـيـن ، ښـيـن بـد ل وـی
 يـو دـو ي دـه خـانـدـان
 بـيـل آواز ښـي بـيـل ښـي شـان

د ” ص “ بیان

ورپسے تہ کھی دے صساد
 دَنقَطِ نھی دے آزاد
 دَمھئی پھہ شان تھی سردے
 دا بھئی خلی دے بھئی وزردے
 نور صورت تھی تہول دَسین دے
 بیکلی صساد دے بہترین دے
 مثالونہ

صاد پھہ سرکبھی د صابون دے
 ضرورت ددی ژونہ دون دے
 ذریعہ بنہہ د پکھی دہ
 چھی بدن پکھی وی سکون دے
 د صندوق پھہ سرکبھی صساد وی
 دل رگھی ہی ہم د فلولاد وی
 شتہ وارہ اولو تھی دُنیا کبھی
 صساد تہ کھی تھی ابتدا کبھی

دَ ” ض “ بیان

صَـاـدِ پِـسـے دَ ضَـاـدِ مَـقَـامِ دے
پِـیـژنـدِ لے خِـصـاصِ او عَـمـامِ دے
بِـیـلِ جُـدِا دے ضَـاـدِ لَـہِ صَـاـدِ نَـہ
پِـہِ نَـقْـطِـیِ یَـوِ لَـہِ بُـنِیـادِ نَـہ
پِـہِ ہر ضَـاـدِ بَـرہِ نَـقْـطِـہِ وِی
ضَـاـدِ دِی تَـکِـیِ نَـا مَـہِ وِی
صَـاـدِ او ضَـاـدِ دِو اِرہِ یَـوِ شَـا نِ دِی
پِـہِ نَـقْـطِـیِ بِـیـلِ پِـہِ جَـہـا نِ دِی
یَـوِ تَـیِ کَـوِ رِ یَـوِ خِـا نِ دِا نِ دے
دَ ہر یَـوِ جُـدِا پِہ چَـا نِ دے
..... مثالونہ

ضَـاـدِ مَـدِا مَـدِا دَ ضَـعِیـفِ سَـرِ کِـنِیِ
دِا مَـدِا مَـدِا تَـہِ نَـظِـرِ کِـنِیِ
تَـلِ دِوِی خِـدِ مَـتِ پِـکِـا رِ دے
تَـا سَـرہِ کَـتَہِ مَـلِ پِـہِ لَـا رِ دے
.....

د ” ط “ بیان

ضاد پسے مقام دَ طـی دے
 دَ الف لانـدی مہـدی دے
 دَ مہـسی پـسے سـر الف دے
 تـل پـسے دغـی دے
 داسـی طـی لیکـسی کیـری
 دا بـہ تـانہ نـہ ہیرـری
 مثالونہ

دَ طـوی پـسے سـر کـسی طـی دے
 پـسے ظـروف کـسی چـی خـنگ ظـی دے
 دَ ہـر تـکی خـیل مـقام دے
 خـیل آواز ئـی بـسے تـم دے
 دَ طـاؤس پـسے اـبتـدا کـسی
 طـی راخـی مـدام دُنیـا کـسی
 پـسے حُسن بـکـلا یـادیـری
 خـپو تـسے گـوری خـفـسے کیـری

د ، ظ ، بیان

طـي سـره پـه څـنگ کـښـي ظـي دـه
 بـيـلـه طـي نـه پـه نـقـطـي دـه
 نـورـه طـي تـل پـه صـورت دـه
 ښـه ښـکاره دا هـر سـاعت دـه
 مثالونه

دَظـروف پـه اـبتـدا کـښـي
 ظـي راڅـي مـدام دُنيـا کـښـي
 دغـه لـوښـي دَجهـان دـي
 کـور کـښـي دا دَ هـر انـسان دـي

د ، ع ، بیان

عـين تـه گـوره پـوره لـوردـي
 زـمـينـدار سـره پـه کـوردـي
 سَمـمـه تـوره دَ مـيدان دـه
 يـا سپـور مـي دَ پـاس اسـمان دـه

..... مثالونه

دَ عَقَباب تَهْکَي لَهْ عَيْن نَهْ
 عمام ، عذاب تَهْکَي لَهْ عَيْن نَهْ
 ورتَهْ گوره پَهْ کَنبَي عَيْن تَهْ
 گوره وروره ! پَهْ کَنبَي عَيْن تَهْ
 دا عيَنک چَي دَنظ ردي
 دا عيَنک چَي دَبش ردي
 پَهْ آغاز کَنبَي پَهْ کَنبَي عَيْن دَهْ
 پوهَهْ خَلق تَهْول خبردي

د ” غ “ بيان

غِين پَهْ عَيْن پَهْ سَهْ مدام وي
 پَهْ نَقَطَي تَهْکَي تَمام وي
 غِين نَقَطَي سَهْرَه جُداده
 غِين چَي دَلتَهْ کَنبَي ادا دَهْ
 مثالونه

غِين دَ غَوَاتَهْکَي شورو کَنبَي

غـوړـ کـښـي د ا تـکـي شـوړـوړ کـښـي
وړتـه غـوړ او فـکـر او کـر او کـر
غـيـن صـفـا تـکـي شـوړ و کـښـي
.....

د ” ف “ بيان

ف صورت کښي تپولسه بي ده
خو جدا صرف پسه خلي ده
خلي سي سره ئي داي سره ده
دائري بياندي نقطه ده
بسي طرف ته ئي سر پروت دے
داسي بنسکاري بشر پروت دے

..... مثالونه

فـي پـه سـر د فـواري ده
مـيـنـځ کـښـي د ا بـا غـيـچـي ده
فـوـار هـسـن بـنـکـلـا ده
دـيـر هـدـيـر هـ د فـاـئـدي ده
فـي آغـاز کـښـي د فـتـ بـال ده

فــــــــائــــــــده مــــــــنــــــــده دا هــــــــرحــــــــال ده
 مــــــــيــــــــنــــــــخ ، شــــــــوــــــــرو پــــــــه اــــــــنــــــــتــــــــهــــــــا کــــــــنــــــــي
 فــــــــي رــــــــاتــــــــلــــــــي شــــــــي پــــــــه دُنيــــــــا کــــــــنــــــــي

.....

دَ ” ق “ ، بيان

فــــــــ پــــــــســــــــي دَ قــــــــ نــــــــ مــــــــبــــــــ رــــــــ دــــــــي
 هــــــــ رــــــــ اُستــــــــ اذ پــــــــ وړه خــــــــ رــــــــ دــــــــي
 غــــــــ وــــــــ نــــــــ مــــــــ وــــــــ نــــــــ دــــــــ دــــــــ دَ قــــــــ فــــــــ صــــــــ ورت
 کــــــــ هــــــــ تــــــــ غــــــــ وــــــــ اړــــــــ حــــــــ قــــــــ قــــــــ ت
 بــــــــ يــــــــ طــــــــ رــــــــ فــــــــ تــــــــ هــــــــ دــــــــ اــــــــ رــــــــ هــــــــ ئــــــــ ي
 خــــــــ نــــــــ گــــــــ پــــــــ هــــــــ خــــــــ نــــــــ گــــــــ بــــــــ رــــــــ هــــــــ نــــــــ قــــــــ طــــــــ هــــــــ ئــــــــ ي
 دوه نــــــــ قــــــــ طــــــــ يــــــــ ئــــــــ ي دــــــــ ي پــــــــ هــــــــ تــــــــ ن
 دا وــــــــ جــــــــ وــــــــ دــــــــ ئــــــــ ي تــــــــ وــــــــ لــــــــ بــــــــ دــــــــ ن

..... مثالونه

قــــــــ فــــــــ قــــــــ الــــــــ يــــــــ نــــــــ کــــــــ نــــــــ يــــــــ پــــــــ هــــــــ قــــــــ لــــــــ مــــــــ کــــــــ نــــــــ يــــــــ
 پــــــــ هــــــــ قــــــــ مــــــــ يــــــــ صــــــــ پــــــــ هــــــــ هــــــــ رــــــــ قــــــــ دــــــــ مــــــــ کــــــــ نــــــــ يــــــــ
 پــــــــ هــــــــ قــــــــ يــــــــ نــــــــ چــــــــ يــــــــ او پــــــــ هــــــــ قــــــــ بــــــــ ضــــــــ هــــــــ کــــــــ نــــــــ يــــــــ

سسر کنښي دَ کدو، کباب دے
 سسر کنښي کاف دے پښه کرسې کنښي
 اول تپکي کرا چي کنښي
 سسر کنښي تپکي دَ کمبل دے
 پښه کمال کنښي دا اول دے
 کاف پښه سسر کنښي دَ کشمير دے
 شورو تپکي دا دَ کهي ردے
 دَ کني جوس تپکي اول دے
 پښه کالچ کنښي سسر کنښي تل دے
 دا اول تپکي دَ کمال دے
 کاف شورو کنښي دَ کمال دے
 پښه کاغذ او پښه کابل کنښي
 کاف شورو کنښي پښه اول کنښي
 کاف نښه ډير تپکي جو پښي
 وگي تاتښه نښه ياد پښي

دَ ” گ “ بيان

چي کنيه کاف سره مل شي

کــف پــه گــف ســره بــدل شــی
 کــف نــه گــف داســې جــوړ پــړی
 پــه دې تــول خــلق پــو هــی پــړی
 مثالونه
 د گــ لاس تــ کــ ی اول دے
 د گــل ســر کــنې هــر خــواتــل دے
 پــه گــجرات ، گــناه ، گــرمــې کــنې
 گــاډی ، گــارډ او پــه گــولــې کــنې
 گــف شــوړو کــنې د گــازرو
 دا ســبــزی د د خــوړلــو
 گــف ســره گــډی جــوړ پــړی
 خــوک پــه دې بــه خــوش حــال پــړی؟
 گــس کــنې گــف مــدام اول کــنې
 راڅــی گــف پــه هــر مــحل کــنې
 مینــځ ، اڅــر او ا بــتــدا کــنې
 گــف لــد لــے شــے پــه دُنیا کــنې
 د گــر گــر پــه ســر گــو پــه کــنې
 مینــځ کــنې گــف دے پــه لــرگی کــنې

جگ کنبی گف پیہ اختتام دے
گف گف حُسن دَ ہر کلام دے

.....

د ” ل “، بیان

لام کونہی اَلتَّعَا صَادَہ
لاس کنبی دا دَ ہر بابِ آدَہ

..... مثالونہ

دَلِمْبُو، لَوکَاتِ پیہ سر کنبی
لام بیہ ستاشی پیہ نظر کنبی
لَفْظ، لَفْظت جو پدی لام نہہ
تِپوس اُوکِرِہُ خِصَاصِ او عَامِ نہہ
لام پیہ سر کنبی دَلِمْبُو کَر دے
پیہ لالِج کنبی لام پیہ سر دے
لام پیہ سر کنبی دَ لَہِ سَوَر دے
اول تِک کنبی لام دَلِمْبُو دے
لالتین جو پدی مَدَام دَ لام نہہ
تِپوس اُوکِرِہُ دِ عِوَامِ نہہ

دَرنہا بشبہ وسیللہ دہ
 دَ تار یخ یوہ حصہ دہ
 لہو تہہ جو رہ مہدام لام نہہ
 پتہ نہ نہ دہ لہہ عوام نہہ
 پتہ اُودس کنبہی پک کار ی پری
 پتہ بازار کنبہی ملاوی پری

دَ ” م “ بیان

لام پسے شکیل دَ میم دے
 پتہ آخر کنبہی دَ رحیم دے
 سرئی گول دے غمت ہر خواتہ
 دَ میم شکیل جو ر شواتہ
 مثالونہ

میم سرہ جو رہ مہر غبی دہ
 نہاستہ برہ پتہ بلہی دہ
 دا خوراک غواہی زمہا نہہ
 ہم خوراک غواہی داستہا نہہ

سر کښي مي م د موم بتي دے
 ضرورت دَ زنگي دے
 مي م شورو کښي دَ مزدور دے
 سر کښي دَ ملک او منشيور دے
 سر کښي مي م هم دَ ماستود دے
 مي م پښه سر کښي دَ مولود دے
 سر کښي مي م دَ هر ماشوم دے
 مي م پښه سر کښي دَ مظلوم دے
 مي م مذہب کښي پښه ماده کښي
 سر کښي مي م پښه مدرسہ کښي
 م م م د کښي مي م اول دے
 رهنما زمونږه تل دے
 مي م پښه سر کښي دَ موسم دے
 مي م آخر کښي دَ آدم دے
 دَ مالتپي پښه سر کښي مي م دے
 پښه آخر کښي مي م دَ ني م دے
 موبائل کښي مي م پښه سر کښي
 اول تپکي م قنبر کښي

مِی پری مِی م سسره ج پری
ات ففاق سسره اوس پری
په گرمی کنی ذخیره کری
بیایخنی کنی خان دمہ کری

.....

دَ ” ن “ بیان

مِی م پسی م مقام دَنون دے
خومره شکلی دامضمون دے
یوہ کنده یونق طه ده
دانق طه په مینغ پرتہ ده

..... مثالونه

سر کنی نون دَناشپاتی دے
نون شورو کنی دَن پری دے
سر کنی نون دَنور، نرم دے
په آغاز کنی دَنظم دے
نون نبی کنی په اول دے
اول تہ کنی دَنفل دے

ابتدا کښې پټه نقطه کښې
 نعت، نعره، پټه نتیجه کښې
 پټه نسیم، نسل، نظر کښې
 د نایاب تکي پټه سر کښې
 پټه نغمه، نمبر، نشان کښې
 نون اول وی دې مکــان کښې
 نمر کښې نون پټه ابتدا وی
 مخامخ کښه تکی د وی
 وسیله پټه د رڼه ساده
 ذریعه پټه د رڼه ساده

.....

د ” ن “ بیان

نون د نون پټه شان هر خواته
 یو کونډه لاندې ئې ملاتښه

..... مثالونه

نون راځي مدام آخر کښې
 وی دغه تم مدام آخر کښې

بـون او چـان ئـي مـثـالـونـه
يـاد کـړه نـور داسـي څـيزونـه

.....

د ” و “ بيان

نـون پـسـي هـر خـواتـه واؤ دـي
سـر ئـي گـول پـوره راتـ واؤ دـي

..... مثالونه

واؤ نـه وړـي د جـهـان دـي
دا کـر لـي چـي انـسان دـي
پـخـي شـوي چـي نـي نـي دـي
د جـوارو دا دانـي دـي
وئـه د ازمـونـې پـه پـخوا کـنـي
سـي وړـي د غـه پـه د نـي ا کـنـي
دا کـر لـي مـشـرانـو
د دـي کـلـي مـشـرانـو

.....

د ” ه “ بيان

نــاــســتــه گــول وى يــا دوه ســتــرگــي
 يــا دوه هــا کــر ه دا دوه ســتــرگــي
 مثالونه

د هـا کـي پـه سـر کـنـي هـي ده
 لـو بـه پـه د مـز ي ده
 دا قـا مـي لـو بـه د تـو لـو
 ا مـ وړو، لـو بـو، هـم خـو لـو
 د هـلک تـکـي پـه سـر کـنـي
 هـي بـه سـتـا شـي پـه نـظـر کـنـي
 هـي چـي خـنـگ ده ا بـتـدا کـنـي
 دا وى مـي نـخ کـنـي ا نـتـهـا کـنـي

د ” ي “ بيان

..... مثالونه

يـي نـه يـو مـه رـا خـي وړوړه!
 پـه پـه و کـنـي د غـه گـوره

د غـوئـي پـه خـنـگ پـه رتـه ده

عـجـيـبـه ددې نـقـشـه ده

.....

د ” ی “ معروفه بیان

خـنـگ پـه خـنـگ پـه کـنـي وې تـه کـي

پـه بـنـه رنـگ پـه کـنـي وې تـه کـي

د غـه تـه کـي پـه نـه لاندې

لاندې پـه نـه دا مـدام وې

مـخـکـنـي زـير پـه دې مـقام وې

لـر پـه زور دا ادا کـي پـه

دا چـي کـلـه بـنـکـاره کـي پـه

چـي وې جـمـع د اسمـونـو

چـي وې جـمـع د نومـونـو

هـلـتـه کـنـي زياتـه اکـثـره

دا مـونـدي شـي اـه بشـره!

کـه وـاحـد او مـذکـر وې

مـجـهـولـه کـه پـه اـخـر وې

هـلـتـه جـمـع کـنـي مـدام وې

پـــــــه صـــــــورت بـــــــه بـــــــه تـــــــمـــــــام وى
 يـــــــو ســـــــر يـــــــه دے ، دَ پـــــــر ســـــــر يـــــــى وى
 يـــــــو زـــــــمـــــــر يـــــــه دے ، دَ پـــــــر زـــــــمـــــــر يـــــــى وى
 دَ فـــــــعـــــــل و نـــــــو پـــــــه ا خـــــــر کـــــــنـــــــي
 د ا ر ا تـــــــلـــــــي شـــــــي لـــــــر ا و بـــــــر کـــــــنـــــــي
 خـــــــو ر ي ، ســـــــا تـــــــي يـــــــي مـــــــثـــــــال و نـــــــه
 د ک لـــــــه د ي نـــــــه کـــــــتـــــــاب و نـــــــه
 مثالونه
 د ا م يـــــــن ، گ ب يـــــــن پـــــــه م يـــــــنـــــــخ کـــــــنـــــــي
 تـــــــل د ش يـــــــن ا و س يـــــــن پـــــــه م يـــــــنـــــــخ کـــــــنـــــــي
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه تـــــــي بـــــــه مـــــــد ا م وى
 د ه ر يـــــــو و تـــــــي خ پـــــــل مـــــــقـــــــام وى
 د غ ر يـــــــب تـــــــي مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه
 د نـــــــص يـــــــب تـــــــي مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه
 م يـــــــنـــــــخ کـــــــنـــــــي تـــــــي د تـــــــکـــــــي ت يـــــــم
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه تـــــــي د ن يـــــــم
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه تـــــــي د فـــــــق يـــــــر د ه
 د ا م يـــــــر د ه د ا س يـــــــر د ه

دا چي گيـره يـا ديوه ده
 مينځ کښي ئي ئي معرفه ده
 مثالونـه ئي هم نور شته
 زيات بنه ډرپه هر يو لور شته

د ” ي “ مخصوصه بيان

دا خاص شوي خاص مقام لـه
 دا يـانـه ده هر کلام لـه
 ددي يـا مـقـصـد جـدا دـه
 تلفظ ئي لنډ صفا دـه
 نه اوږديـري په گفتار کښي
 هر طرف ته په اظهار کښي
 پسته پسته نـرمـه ادا ده
 مخصوصه ټوله دا يـا ده
 معرفي نه لږ بدلـه
 هر ادا لرونکي خپلـه
 لږه لـرـمـه جـهـولـي نه
 بيل آواز لـري لـه دـي نه

میننځ آواز ددې یی اگنانو
 دا کړه ییاد پیه ماشومانو
 مجھولنه نه معروفه ده
 یاپیہ میننځ کښې مخصوصه ده
 لاندي باندي پیه کښې تکی
 باندي لاندي پیه کښې تکی
 دابنک کاره ئې علامت دے
 بنه بنک کاره ئې شنناخت دے
 مثالونه

میننځ کښې ئې ده پیه غلبیل کښې
 میننځ کښې بنده ده پیه جیل کښې
 پیه راشپیل تکی کښې ئې ده
 تل پیه سپیل تکی کښې ئې ده
 ئې راغلی ده پیه گپر کښې
 ئې راغلی ده پیه سپر کښې
 دلته ئې پیه مخصوصه وی
 کی دے نشی چی اُورده وی
 د مپز ئې بیلنه د تپیل ده

مـخـصـوصـه ئـي هـم د فـهـل دـه
د لالتـهـن ئـي مـخـصـوصـه دـه
د رنـهـا بـنـهـ ذـرـعـه دـه

.....

د ” ی “ تانیثی بیان

دا چـي وروستـو ئـي لـکـي دـه
بیلـه بیلـه پـه مـرضـي دـه
تـانـیثـي یـا د غـه یـادـه
نـه دـه نـه دـه بـي بـنـیـادـه

..... مثالونه

د تـانـیثـي د تـخـتـي دـه
د کـرکـي هـم د ډوډـي دـه
ئـي اـخـر کـنـي پـه دـري کـنـي
تـانـیثـي ئـي د لـکـي کـنـي
د بـو جـي ، دـري ، کـر سـي دـه
تـانـیثـي ئـي د کـتـوي دـه
د جـي نـي تـه کـي اـخـر کـنـي

تــــانیشــــی یــــاد غــــہ در کنبــــی
 تــــانیشــــی دا دی ئــــی گــــانــــی
 پــــہ یــــادولــــو کنبــــی اســــانــــی

.....

د ” ی ” امریہ بیان

امــــریہ یــــا کنبــــی طــــلب وی
 مــــنع خــــہ چــــی ســــتاپــــہ لــــب وی
 چــــی پــــہ یــــی بــــاندی ہــــمزہ وی
 خــــام خــــادا امــــریہ وی
 بــــہ اســــان ئــــی عــــلامت دے
 بــــہ اســــان ئــــی شــــناخت دے

..... مثالونہ

مــــہ خــــوری گــــند بــــلا بــــازار کنبــــی
 مــــہ اُدریــــری چــــرتــــہ لار کنبــــی
 کــــار کــــوی اســــان او گــــران
 یــــادوی اســــان او گــــران
 ولیکــــی ســــبق خــــوش خــــطــــہ

نـقـل کـی سـبـق خـوشـخـط هـ
 پـاـخـی پـاـخـی مـوـنـغ دَ پـاـرہ
 هـیـرہ نـہ کـی نـیـغـہ لـاـرہ
 دغـہ حـکـم دغـہ کـاـر
 دَ بـل مـنـع پـہ گـفـتـاـر
 اـمـر رـی لـفـظ و نـہ تـو ل د ی
 خـا مـخـا دغـہ یـا د اول د ی
 پـہ کـنـی یـی تـل اـمـر رـی و ی
 یـی دَ پـا سـہ یـہ ہـمـزہ و ی
 د ا اسـان یـی عـلا مـت دے
 بـہ اسـان یـی شـنـا خـت دے
 مـثـال و نـہ د د ی پـہ ر د ی
 دَ عـا قـل نـہ کـل ہ ہ پـہ ر د ی

دَ ” ے “، مجھولہ بیان

د ا پـہ ر تـہ او مـلا سـت ہ تـو ل ہ
 نـہ ر ا تـل ی ش ی نـا سـت ہ تـو ل ہ
 پـہ پـہ ر تـہ یـی دغـہ یـا د ہ

مَلا ددې ســـــــمـــــــه بـــــــر رـــــــاده
ملاستـــــــه ملاستـــــــه پـــــــه مـــــــيدان وى
دا چـــــــې چـــــــرتـــــــه كـــــــنـــــــې بـــــــيان وى
مـــــــجـــــــه وولـــــــه بـــــــانـــــــدې يـــــــاد يـــــــرې
يـــــــې خـــــــفـــــــه بـــــــانـــــــدې يـــــــاد يـــــــرې
هـــــــر ســـــــاعـــــــت پـــــــرتـــــــه پـــــــرتـــــــه وى
چـــــــې ئـــــــې دلتـــــــه تـــــــذكـــــــره وى
..... مثالونه

دا پـــــــه كـــــــور كـــــــنـــــــې چـــــــې تـــــــالـــــــے دے
قـــــــيـــــــمـــــــتـــــــى چـــــــې دا كـــــــالـــــــے دے
مـــــــجـــــــه وولـــــــه دلتـــــــه كـــــــنـــــــې يـــــــاده
چـــــــې اـــــــخـــــــر كـــــــنـــــــې دا ادا ده
بـــــــل ســـــــپـــــــر لـــــــے دے كـــــــه ازغـــــــے دے
دا كـــــــه بـــــــل تـــــــكـــــــې ســـــــر پـــــــے دے
يـــــــاء مـــــــجـــــــه وولـــــــه ئـــــــې اـــــــخـــــــر كـــــــنـــــــې
ســـــــتـــــــا مـــــــدام دې وى نـــــــظـــــــر كـــــــنـــــــې
بـــــــل مـــــــنـــــــگـــــــے دے كـــــــه مـــــــيـــــــر پـــــــے دے
حـــــــفـــــــاظـــــــت لـــــــره كـــــــه ســـــــپـــــــے دے

پا ا خ ر ت ته ئ ي م ج ه و ل ه
 دا خ ب ر ه ب ن ه م ع ق و ل ه
 د د ي ئ ي دا م ث ا ل و ن ه
 ډ ك ل ه د ي ن ه ك ت ا ب و ن ه

.....

د پښتو پنځه يې گانې

س ك و ل ت ه ل ا ر ي م ا ش و م ا ن ي
 دا پ ن ن خ ه و ا ر ه ي ي گ ا ن ي
 م ع ر و ف ي س ر ه ك ت ا ب و
 پ ه ك ت ا ب ب ن ك ل ي گ ل ا ب و
 م خ ص و ص ي س ر ه ت خ ت ي و ه
 د ا م ل ا د خ و ش خ ط ي و ه
 ت ا ن ي ش ي س ر ه ب س ت ه و ه
 و ر س ر ه ي و ا م ر س ه و ه
 ا م ر ئ ي س ر ه ق ل ل م و
 د خ ي ل ك ا ر و ر س ر ه غ م و
 م ج ه و ل ه س ت ر ي م خ ف ه و ه
 د ر ن ه ډ ي ر ه ئ ي ب س ت ه و ه

اُورده دوی ســـــره پـــــه څـــــنګ وه
دا بـــــدلـــــه لږ پـــــه رنګ وه
څـــــنګ پـــــه څـــــنګ و مے دوی روانـــــې
پـــــه شـــــرېکـــــه پـــــه څورـــــانـــــې
چـــــې کـــــوشـــــش کوی دُنیا کنبـــــې
مـــــدام گـــــرڅـــــی پـــــه رنـــــا کنبـــــې
عـــــلـــــم حُـــــن او بـــــکـــــلا ده
عـــــلـــــم پـــــو هـــــه ده رنـــــا ده
.....

د کتاب وړومبې برخه سرته
وورسیده. الحمد لله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَی النَّبِیِّ الْاَمِّی
دَ اَلْفِ اَوْ بِي خَانْدَانِ

گگواندیپان الف او بے اے دی
خپل خپلوان دے پی او تے اے دی
تے پی دے دوی دے خے انندان دے
تے پی تے بولے دے دوی پے شے شان دے
دوہ گورونے شے پر حرفونے
پے نچے یو خے پی یو شکلونے
یو پے تے تن صورت بدل دے
نیغ ولار پے ہر محل دے
دای پے پے پے پے الف
بے پے پے پے پے الف
دے دے دے دے دے خے انندانے
درنے ہر نشے انسانے!

.....

د جیم او دال خاندان

جیم د جیم یو خاندان دے
چې د جیم په رنگ په یو شان دے
چې د خې اوسپنې پری خواتنه
په یو خال بدل دنیاتنه
دال د خاء دے په گاونډ کبې
مدام دا دے په گاونډ کبې
دال د ذال د خاندان دے
په خپل خائې بنه قدران دے
دا تبول دوه دی خانداننه
هی ردي نشی دا انساننه!
شپېر اوسپنې پری یو محل کبې
درې اوسپنې پری محل بل کبې
شپېر په شکل دی یو شان
درې د بل دی خاندان

.....

.....

دَ رِی خاندان

رِی دَ رِی دَہ پے گے اوندے کنبے
رِی دَ رِی دَہ پے گے اوندے کنبے
د دوی یے و دے خاندان
پے صورت شکل یوشان

.....

دَ سِین خاندان

سِین سہرہ اوسے پری شین
ورسہ پے خوا کنبے پے بنین
د دوی یے و م ح ل دے کور
ورسہ نیشته خوںک نور

.....

دَ صَاد خاندان

صَاد دَ ضَاد سہرہ آبے دادے
خاندان لے غم آزاد دے
بس دوه تے نے دا د کور دی
داسے واپے ورور او خور دی

.....

دَعین خاندان

عین دغین د کور یو گس دے
دغہ سپین او توریو گس دے
دوارہ ورورنہ میننہ ناک دی
پہہ بدن پہہ کپرو پناک دی

.....

دَفی خاندان

فی یواخسی اوسی کور کبھی
داسی ژوند وی سَم پہہ اور کبھی
چیئی ئی نئے خاندان وی
بس یواخائی پہہ جھان وی

.....

دَقاف خاندان

قاف د فی پہہ شان یواخائی
بنئے نہ دے انسان یواخائی

دَ لام او میم خاندان

میم دَ لام پپه ششان یواځی
دَ ام پپه ششان یواځی
دیر ککته وی خومقتدیان وی
مخکبھی کلله دیر کسان وی؟
نیشته خولک ئی خاندان کبھی
ورسره پپه دې جهان کبھی

.....

دَ نون خاندان

نون دَ نون سره یواځئی وی
بیل پپه یو کربشه تویپی وی
یواځئی دلتته خاندان دے
دوی بیل کور دَ جهان دے

.....

دَ واؤ خاندان

واؤ پپه شکل تپول جُداد دے
تواؤ صورت ئی دَ دُنیا دے

عـجـيـبـه شـكـل و صـورـت ئـي
بـرـه گـوره حـقـيـقـت ئـي

.....

د هي خاندان

هـي يـواځـائـي دوه ئـي سـترگـي
سـم غـم رازي دوه ئـي سـترگـي
پـه خـپـل کـور کـنـي دا يـواځـي
د بـل کـور کـنـي دا يـواځـي

.....

پنځه قسمه ئي گاني

دا پـنـځـه قـسـمـه ئـي گـانـي
دې پښتـو کـنـي راروانـي
مـعـرـونـه پـه کـنـي اول ده
دېـرـه دېـرـه مـسـتـمـل ده
څـنـگ چـي يـادا مـعـرـونـه ده
نـوم د بـلـي مـخـصـوصـه ده
دا خـصـ شـوي خـپـل مـقـام لـه

دَ پښتو و حسيـن کـلام لــــه
دَ تـانيـث پـه کـنـي يـاء بـلـه
نـخـانـه ئـي هـريـو خـپـلـه
اـمـريـه يـاء پـه اـمـر کـنـي
راڅـي هـر خـوا پـه نـظـر کـنـي
مـجـهـولـه يـا مـلاـسـتـه مـلاـسـتـه
نـه وى نـه وى دغـه نـاسـتـه
دا پښتـو و دَ پښتـو و نـخـوا ده
دَ هـر چـا لـه جـه جـدا ده

تحمـت بـحـمـد اللـه و بـتـوفـيـقـه

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

وتب علينا انك انت التواب الرحيم

وماتوفيقى الا بالله العلى العظيم

وصلى الله تعالى على خير خلقه محمد وآله

واصحابه اجمعين . آمين

يارب الغلمين .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**